

[Melchior.]

jer sig om Piet Heins: »Den, der kun ta'r spøg for spøg og alvor kun alvorligt, han og hun har faktisk fattet begge dele dårligt.« Jeg så den alvor i hr. Waldorffs morsomme fremstilling om trussel fra russiske kanoner kontra kanoner på fregatten »Jylland«, at den dag det russiske parlament – hvis der findes noget i Rusland, der kan betegnes som parlament i vor forstand – måtte beskæftige sig noget mere med gamle, bevaringsværdige skibe og lidt mindre med kanonbåde, da tror jeg, at verden ville blive noget lykkeligere, end den er i dag. Men nu får vi jo snart besøg af medlemmer af den øverste sovjet, så kan vi diskutere det med dem.

Justitsministeren (Orla Møller):

Fru Mette Madsens indlæg giver mig anledning til bare en enkelt bemærkning. Det var nok en noget nærmest utidig konklusion, der blev trukket af mine ord for et øjeblik siden. Sagen er jo dobbelt. Det haster. Vi var derfor i gang med denne sag også forud for museumsnavnet. Vi var i gang i 1976. Det står udtrykkeligt i papirerne. Det andet – og det er jo det helt afgørende – er, at i den aftale, der er truffet med Ebeltoft kommune, er nationalmuseet inde i billedet, så der er fornøden sikkerhed for, at der ikke sker ulykker på dette område. Det tror jeg stadig væk man kan fastholde, uanset hvor skibet kommer til at høre til.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Til oplysning for hr. Melchior, der ikke vidste, om man i Rusland var interesseret i at bevare gamle krigsskibe, kan jeg forsikre hr. Melchior for, det er man. »Aurora«, der er bygget før den første verdenskrig, ligger skam fuldt udrustet i Leningrad.

Arentoft (FP):

Så kunne jeg også godt tænke mig lige at komme med en oplysning. Vi fik jo våbenhjælp fra Rusland i 1958, da den russiske krydser »Ordzonikidze« sejlede »Vitus Bering«s kanoner herop, og de kan ses i Horsens den dag i dag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om selskabers oplysningspligt [af Wilhelm m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 47. Fremsat 13/4 77).

Forslaget sattes til forhandling.

Handelsministeren (Ivar Nørgaard):

Vi kan kun effektivt få indseende med de multinationale foretagenders aktiviteter gennem et internationalt samarbejde, og OECD-deklarationen er udtryk for det mål af samarbejde, der foreløbig har kunnet opnå den bredeste tilslutning.

I denne sammenhæng vil jeg gerne pege på en række andre initiativer. Vi arbejder i EF for gennemførelse af regeringens tanker på dette område. Regeringen har allerede i 1973 i EF fremlagt et memorandum om internationale koncerner. Det fremhæves heri, at et væsentligt bidrag til at opnå større offentlighed og øget indsigt i internationale koncerners forhold kan opnås ved gennemførelsen af fælles regnskabsregler, fælles regler om oplysning og om ejerforhold, herunder koncernforhold.

I forslaget til fjerde selskabsretlige direktiv findes almindelige regler for aktieselskabers og anpartsselskabers regnskaber. Dette direktiv, der i vidt omfang indeholder regler på de områder, der er nævnt i forslaget, er bl. a. på dansk initiativ blevet fremskyndet, så det kan ventes gennemført inden for kortere tid. Foruden dette direktiv arbejdes der også på et forslag om koncerners regnskaber og ejerforhold.

Deklarationen bør derfor ikke for tiden føre til noget dansk lovinitiativ. En isoleret dansk gennemførelse af det fremsatte forslag vil på uhensigtsmæssig måde gribe ind i løbende internationale drøftelser. Et eventuelt lovgivningsinitiativ bør indgå som et led i en større sammenhæng. Det vil ikke være rimeligt at lovgive under omstændigheder, hvor det kun er dansk industri, der pålægges pligt til de nævnte oplysninger. Jeg finder det herefter på nuvæ-

[Handelsministeren.]

rende tidspunkt ikke nødvendigt eller hensigtsmæssigt at lovgive som foreslået.

Birte Weiss (S):

Det er på flere måder et interessant forslag, som er fremsat her af VS. Interessant, fordi de problemer, som forslaget lægger op til at løse, af alle må erkendes at være en af de virkelig hårde nødder, der skal knækkes i forholdet imellem erhvervslivet og samfundet.

Derfor skal ethvert initiativ, der bidrager til debat eller fornyet idévirksomhed om kontrol eller indseende med virksomheder, og naturligvis specielt de store koncerner, de multinationale selskaber, også hilses velkommen fra socialdemokratiet, og det uanset om det så er brugbart som et lovgivningsoplæg. Sagt med andre ord: selv om vi ikke mener, at en gennemførelse af forslaget kan løse de problemer, der rent faktisk er om indseende med erhvervslivet, skal VS ikke have utak for, at de deltager i og rejser ny debat om disse ting.

Jeg vil nøjes med nogle enkelte helt generelle bemærkninger om dette, nu da handelsministeren allerede har taget et par af problemerne op.

Handelsministeren har ganske ret i, at problemerne ikke vil kunne løses af Danmark isoleret. EF burde være et godt instrument til at lægge rammerne for en mere detaljeret og først og fremmest mere effektiv oplysningspligt for selskaber af enhver art. Derfor er det positivt, at Danmark både via OECD og igennem EF har presset på for at få konkrete initiativer, som vil give større indseende med regnskaber, med kapitalbevægelser og med en række af de ting, der i øvrigt også nævnes i forslaget.

Ministeren nævnte, hvad der allerede er sket på dette felt, og jeg skal derfor kun føje det til, at en konvoj som bekendt aldrig sejler hurtigere end det langsomste skib. Derfor bør man måske overveje, om det ville lette vores egne overvejelser her i Danmark om skærpede krav til erhvervslivet og diverse oplysninger at nedsætte en trustkommission. Jeg siger med vilje måske, fordi det naturligvis ikke må føre med sig, at andre ting, der er på vej, bl. a. ad de kanaler, jeg nævnte før, vil blive forsinket. Derfor er det blot opkastet som en idé til eventuel nærmere overvejelse.

Også den generelle bemærkning skal jeg komme med, at med den nye aktieselskabslov,

der blev indført i 1973, skete der en skærpelse af de regler, der er tale om her. Det er måske nok en lille smule for tidligt på nuværende tidspunkt at give sig til at bedømme, om loven har virket efter sin intention og har virket tilfredsstillende. Det var vel også nærmest det, ministeren sagde i sit indlæg.

Det rejser i øvrigt også et andet spørgsmål, og det er, om man egentlig har tilstrækkeligt mandskab til at vurdere og analysere de oplysninger, der rent faktisk kommer ind til bl. a. aktieselskabsregisteret igennem de nye regler, der blev indført ved den sidste lovændring.

Samtidig skal det også siges, at der jo i øjeblikket kun findes lovgivning, der regulerer aktieselskaber og anpartsselskaber, og at der er et væsentligt behov for lovgivning, som tager sig af andre selskabsformer, som driver erhvervsvirksomhed. Der kan man nævne selvejende institutioner, fonds, kommanditselskaber og andre, hvor vi vel nok må erkende, at det er dér, der i højere grad drives det, som man kan kalde lidt flosset erhvervsvirksomhed.

Når jeg nævner det, er det samtidig sagt i erkendelse af, at jeg ikke mener, VS' forslag vil løse disse problemer. Derfor vil vi ikke egentlig støtte forslaget, men hilse det velkommen som et debatoplæg, og som sådant mener vi det er brugbart.

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg vil gerne starte med at takke handelsministeren for det synspunkt, at man ikke for nuværende skal gøre noget på området, som foreslået af VS. Det synes vi er et fornuftigt standpunkt, vi er enige med handelsministeren deri, og det vil vi gerne have lov at takke for.

Til VS vil jeg gerne lige stille det spørgsmål, om man aldrig overvejer, når man fremfører sådanne ting, om det ikke modvirker det, som VS foregiver at ville: at skabe danske arbejdspladser. VS foregiver jo at ville gøre det sådan, at der skal være mulighed for, at der kan beskæftiges flere i Danmark. Har VS ikke tænkt på, at hvis man gennemførte sådan noget som det her, ville flere af de mennesker, som skal tage initiativerne inden for erhverv, og de mennesker, som disponerer over kapital, indenlandsk og internationalt, tænke: hov, nej, lad os lade være. Tænker man ikke i VS på, at man faktisk nedlægger arbejdspladser ved at begynde at grave i det på denne måde?

[Askjær Jørgensen.]

I fremskridtspartiet tror vi, at man skal holde op med at mistænkeliggøre på enhver måde. Dette forslag betragter vi som en regulær mistænkeliggørelse af erhvervsvirksomhed, og derfor kan vi på ingen måde støtte det.

Ellemann-Jensen (V):

Det er jo vældig grinagtigt, at VSerne på denne måde griber fat i en OECD-deklaration, bøjer den til egne formål og ledsager den med et æselspark til OECD i form af en bemærkning om, at VS i øvrigt ikke har større respekt for organisationens virksomhed. Det er jo i god overensstemmelse med de reneste og smukkeste jesuitiske principper, som i øvrigt præger VS' virksomhed: ad maiorem Dei gloriam.

Bortset fra VS' åbenlyse sinistre hensigter med dette forslag er der da noget fornuftigt i den målsætning om øget åbenhed i virksomhedernes regnskaber, som ligger i OECD-deklarationerne. Det er en udvikling, der er godt på vej. Det er en udvikling, der vil fortsætte, og det er en udvikling, som vi i venstre gerne ser fremmet. Men den udvikling fremmes ikke af dette helt løsrevne beslutningsforslag. Vi lægger som ministeren vægt på, at der skal være en nødvendig international sammenhæng i det, der foregår, så vi sikrer imod en udhuling af danske virksomheders konkurrenceevne. Derfor kan vi ikke støtte VS' forslag.

Kjelgaard (KF):

For at få bedre kontrol med de multinationale selskaber vil VS ifølge dette forslag også bebyrde danske virksomheder med en meget vidtgående oplysningspligt. Det er vi i det konservative folkeparti modstandere af af mange grunde. For det første har vi heldigvis stadig væk noget, der hedder privat ejendomsret. Virksomhederne har i forvejen en lang række offentlige arbejdsbyrder, som trænger til koordinering, så vi har bureaukrati nok for virksomhederne i forvejen. I aktieselskabsloven er der allerede bestemmelser om selskabers pligt til offentliggørelse af regnskaber, og en så specificeret pligt, som VS her foreslår, vil helt givet ødelægge en lang række sunde virksomheder og dermed arbejdspladser, fordi både nationale og internationale konkurrenter får store muligheder for at kigge hinanden i kortene og dermed indsigt i hinandens forretningshemmeligheder. Det vil vi ikke være med til.

Melchior (CD):

Det må være en tilsnigelse fra forslagsstillerens side at benytte en tekst, som er inspireret af en OECD-deklaration, der, som det også reelt nok fremgår af bemærkningerne, udelukkende taler om internationale investeringer og multinationale foretagender.

Forslaget antyder i øvrigt, at det skulle være meget småt med adgangen til oplysninger fra danske erhvervsvirksomheder. Jeg har igennem adskillige år både som privatmand, som halvoftentligt og helofterligt arbejdende person modtaget regnskaber og fyldige beretninger og redegørelser fra et stadig stigende antal danske selskaber, og endnu flere kan man gøre sig bekendt med ved at læse den offentligt tilgængelige presse. Alene af den grund føler jeg dette forslag overflødigt.

De oplysninger, der er tale om, har i vid udstrækning offentlig interesse, og i så fald er der adgang til dem. Mere detaljerede og intime oplysninger har efter min mening hovedsagelig og ofte udelukkende interesse for de pågældende virksomheders egne ansatte, og det er der jo skabt mulighed for at få gennem samarbejdsudvalg, virksomhedsnævn og ansattes repræsentation i selskabernes bestyrelser.

Jeg finder derfor, at dette forslag dels er skadeligt, dels overflødigt. I går talte vi for øvrigt også med handelsministeren om et forslag, hvor nogle fandt, at det skulle i mølpose. Der var sådan set tale om en hengemning. Noget, der er i mølpose, kan man tage frem igen. Om det her foreliggende forslag vil jeg med henvisning til den sidste debat her i formiddag sige, at det bør sænkes på havets bund med forbud imod, at man nogen sinde hæver det igen.

Ole Olsen (SF):

Det er stort set ikke opløftende at høre de borgerlige partier tale om forslag som dette. De oplysninger, som kræves ifølge forslaget, finder man det internationalt ganske naturligt bliver meddelt, og handelsministeren viste også forståelse for, at det i princippet selvfølgelig er ting, vi skal have frem hen ad vejen, måske bare ikke her og nu i denne form.

Det eneste lyspunkt blandt de borgerlige var hr. Ellemann-Jensen, som nok kunne se, at det er meget naturligt, at erhvervslivet er åbent, og at det giver de ønskede oplysninger, men jeg forstår ikke hr. Ellemann-Jensen, når han taler

[Ole Olsen.]

om, at dette forslag skulle forringe danske virksomheders konkurrenceevne. Det fatter jeg simpelt hen ikke, og det ville jeg meget gerne have skåret ud i pap af hr. Ellemann-Jensen, der, som vi ved, er meget dygtig i den retning. Det kan være, jeg så kan forstå det.

Fru Birte Weiss sagde, at vi måske kunne nedsætte en trustkommission, og jeg synes, det er en udmærket idé, fru Birte Weiss her har fået. Det kan godt være, der også er andre, der har fået den hen ad vejen, men hvis dette kan blive anledningen til, at man i regeringen tager op til alvorlig overvejelse, om man ikke har brug for at nedsætte en ny trustkommission, skal jeg da hilse fru Birte Weiss' initiativ meget velkommen.

Blandt de borgerlige partier var det især de konservative, jeg hæftede mig ved. Jeg havde i og for sig ikke troet, at de konservative havde en så snæversynet opfattelse af dansk erhvervsliv. F. eks. er det karakteristisk for amerikanske virksomheder, at de er meget, meget åbne med hensyn til de oplysninger, de giver om deres regnskaber. Vi har her i landet en dårlig tradition for, at vi skal være meget lukkede. Det er en tradition, vi skal se at komme bort fra, og jeg synes også, det er en tradition, som dette forslag kan være med til at nedbryde.

Den dårligste af undskyldningerne kom handelsministeren næsten med, nemlig at vi skulle vente på EF. Nu kan jeg godt erindre, at handelsministeren forud for den 2. oktober 1972 fortalte, at en af grundene til, at vi skulle ind i EF, var, at vi skulle bekæmpe eller i hvert tilfælde kontrollere de multinationale selskaber. Jeg synes ikke, det har været nogen succes, og det kan man nok heller ikke forvente, med de konkurrenceregler, der findes i EF. De er jo notorisk betydelig dårligere end de konkurrenceregler, vi har i den danske monopollov. Det forbudsprincip, der findes i EF, har man påvist fra de fleste lande fungerer simpelt hen fantastisk dårligt, og jeg synes, EFs erfaringer indtil nu er meget ringe. For at illustrere hvor håbløs situationen er, skal jeg nøjes med at nævne en enkelt dom som Continental Can-sagen, som ministeren selvfølgelig kender. Jeg kan ikke forstå ministerens optimisme med hensyn til, at vi for alvor skulle komme frem til noget lignende igennem EF; jeg tror, der er langt igen.

Om selve forslaget skal jeg tilføje, at jeg synes, ordet »selskab« er for uskarpt, men det

er jo altså også kun et forslag til folketingsbeslutning; det kan vi få specificeret i udvalget. Jeg kan heller ikke rigtig forestille mig, at forslagsstillerne har ment det helt så ordret, som det står her, nemlig at det skal være alle selskaber. Jeg tror, forslagsstillerne efter moden overvejelse skulle komme med et ændringsforslag om at indsætte en eller anden grænse. Vi kan da vist ikke være interesserede i disse oplysninger fra alle mulige små selskaber, helt ned til en bunke detailforretninger.

Knud Jespersen (DKP)

Jeg synes, det er en god idé. Det har jo også fået nogle overraskende virkninger, at man offentliggør dele af en OECD-analyse, der samtidig indeholder en række henstillinger, for straks bryder panikken ud, først med handelsministeren, der kommer med ikke alt for begavede udtalelser, for at sige det venligt, hvoraf det fremgår, at vi ikke kan gøre noget, fordi det skal ses i en større sammenhæng. Handelsministeren har tidligere givet udtryk for, at denne større sammenhæng var fællesmarkedet, og at EF ville ordne de ting – for halvandet år siden blev det sagt, at nu skulle det nok blive bragt i orden – og at denne skærpelse dér kunne man ikke rigtig gå med til.

Fru Birte Weiss fortæller imidlertid handelsministeren og andre her i det høje ting, at der var sket en skærpelse af aktieselskabslovgivningen i Danmark, og at denne skærpelse indeholder nogle af de ting, som OECD-rapporten omtaler, så der var altså ikke så meget til hinder for, at man kunne tage fat på det. Naturligvis kan man begynde et sted, på samme måde som man gjorde med aktieselskabslovgivningen.

Jeg har lyst til at spørge handelsministeren, om ikke han er klar over, at en række lande har forskellige forhold i den slags sager: Finland én måde, Østrig én måde, USA en tredje måde, men Danmark skal altså vente, indtil andre har tænkt de dér meget kloge tanker, og så kan vi begynde at bede dem om at informere os.

Når fru Birte Weiss siger, at man måske kunne nedsætte en trustkommission, skal jeg lige oplyse, at jeg i november måned 1976 foreslog, at vi skulle nedsætte en trustkommission. Da svarede den daværende handelsminister mig, at man ville lade monopoltilsynet kigge på koncentrationen, og det vil sige få den fornødne information ad den vej. Jeg venter naturligvis på, at dette svar må komme, for

[Knut Jespersen.]

i dansk erhvervsliv er der jo ingen, der rigtig ved, hvor dansk det er, idet ejerforholdene somme tider er lidt tvivlsomme. Det, der i alt fald ligger i den OECD-rapport, er i den grad uskyldigt, at man uden at genere forslagsstillerne kunne sige, at det burde være overflødig. Men når så hr. Melchior og andre står op og fortæller, at det vil ødelægge erhvervslivet, synes jeg, man burde gå tilbage til tidligere taler, hvor man har talt om OECD og dens store betydning. Nu kommer der en rapport, der indeholder noget fornuft, og så siger man: Det går sandelig ikke; hvis vi skulle tage fat på det, går det jo helt skævt.

Som sagt mener vi, at det er en fornuftig idé, at vi skal have den fornødne information. Vi mener også, at Danmark skal tage skridt; det kan være den vej, at man går over informationspligten eller monopoltilsynet eller, som vi har foreslået, trustkommissionen. Vi er altså positive og synes, det er lidt af en karikatur, at man, når man normalt roser sig af at være så begejstret for OECD, og så endelig finder noget, der indeholder krav om information og oplysningspligt, så falder på halen og siger: Det går jo ikke. Der er ikke tale om hverken venstreorienteret, socialistisk eller anden form for posekiggeri; der er tale om normalt tilgængelige oplysninger, som er til gavn for forbrugerne og for beskæftigelsen, men det er måske også det, man er lidt bekymret for.

Er det fremgået – jeg regner med, at selv det radikale venstre har forstået det – at vi er positive? Vi synes, det er et overordentlig beskedent forslag.

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg deler den overraskelse over, skal vi sige den meget afvisende, skeptiske holdning over for oplysninger, som er kommet til udtryk her. Jeg forstår ikke, at repræsentanter for partier, som i øvrigt påstår, de står erhvervslivet nær, kan indtage en så afvisende holdning over for et problem, som er meget reelt. Oplysninger om virksomheder, deres regnskabsresultater, deres virksomhed i øvrigt er jo ikke odiøse oplysninger og bør derfor også tilgå offentligheden i så vidt omfang som overhovedet muligt. Der er selvfølgelig også her begrænsninger, hvor der kan være særlige hensyn til forretningshemmeligheder, det er en given sag, men at der skal være oplysning om virksomhederne

og deres regnskaber også i større omfang end det nuværende, anser jeg for at være selvindlysende. Også for virksomhedernes egen skyld. For en del af den agitation – også noget af den uberettigede agitation – der drives mod virksomhederne, bundet jo simpelt hen i, at der ikke findes den tilstrækkelige viden om virksomhedernes resultater og deres regnskaber.

Derfor ser man jo også i disse år virksomhederne gøre langt mere ud af regnskabsopgørelserne end tidligere og oven i købet anvende meget detaljerede regnskaber, for nogle virksomheders vedkommende som led i oplysning, PR, over for offentligheden, hvilket jeg synes er en fortræffelig bestræbelse helt igennem.

Man gør erhvervslivet en bjørnetjeneste ved at indtage en sådan pindsvineholdning, som f. eks. både ordførerne for CD og det konservative folkeparti gjorde det.

Svagheden i det nuværende forslag er, at det henviser til en OECD-deklaration. En OECD-deklaration er jo altså ikke andet end en deklaration, har ingen bindende virkninger i medlemsstaterne og har derfor meget begrænsede virkninger, hvilket jeg da godt kan forestille mig at forslagsstillerne er klar over. Derfor er det, det drejer sig om, når det gælder multinationale selskaber, der opererer på tværs af landegrænser, at få vedtaget på international basis nogle virkelig forpligtende retningslinjer for disse selskabers virksomhed.

OECD-deklarationerne hjælper i denne henseende desværre ikke så forfærdelig meget. De repræsenterer et lødigt stykke arbejde, men det, det drejer sig om, er at få vedtaget virkelig forpligtende regler for større regionale områder, og EF er jo her klart i forgrunden. Ministeren omtalte det fjerde direktiv og de regler, der her er givet for virksomhedernes oplysninger.

Jeg vil gerne henlede opmærksomheden på et forslag, som er fremsat af EF-Kommissionen, det såkaldte syvende selskabsdirektiv, som bygger på det fjerde, men som går et skridt videre. Det siger, at det ikke er nok, at der foreligger de og de oplysninger, konsoliderede fra hvert enkelt selskab, men det skal også være sådan, at grupper af selskaber, og herunder jo typisk de multinationale selskaber, skal give oplysninger om deres virksomhed for det europæiske område som helhed. For europæisk baserede multinationale selskaber er der endvidere tale om, at forslaget stiller krav om, at de

[Niels Helveg Petersen.]

EF-baserede multinationale selskaber eller grupper af selskaber skal give oplysninger også om deres aktiviteter uden for EFs område.

Dette forslag er fremsat af Kommissionen, og det vil være et væsentligt fremskridt, hvis dette forslag kan vedtages af medlemsstaterne. Jeg vil direkte opfordre regeringen til under sin formandsperiode at gøre en energisk indsats for at fremme arbejdet med det syvende direktiv, således at man hurtigst muligt kunne nå frem til en vedtagelse.

Jeg vil slutte med at sige, at det er meget afgørende for udviklingen i vores samfund, hvorledes de store selskaber fungerer, og hvordan de forholder sig til offentligheden. Større åbenhed, større gennemsigtighed i de store selskabers transaktioner og virksomhed er ikke alene ønskelig, men er faktisk nødvendig.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Kristeligt folkeparti kan ikke medvirke til dette forslags gennemførelse. Vi kan være enige i, at det er nyttigt og godt at få nogle oplysninger frem om de forskellige selskaber, og jeg er også enig med handelsministeren i hans udtalelser i den retning.

Men spørgsmålet er, om det også er det, VS har ønsket med dette forslag, for når man læser videre i bemærkningerne, finder man ud af, at VS nu har fundet en anledning til at få spørgsmålet frem, selv om det, som det siges, ikke helt rammer VS' mål. Det hedder således i bemærkningerne:

»VS finder ikke, at retningslinjerne er tilfredsstillende. De giver ikke effektiv kontrol med, for slet ikke at tale om magt over, selskabernes dispositioner.«

Her ses det klart, hvad det er, man ønsker, og vi kan ikke medvirke.

Hjortlund Christensen (DR):

Vi har en del interesse i dette forslag, men det er nok at skyde over målet, når man vil pålægge alle selskaber at informere. Efter min mening har erhvervslivet oplysningspligter nok i forvejen med regnskaber og statistiske oplysninger, hvorunder der ligger mange af de oplysninger, som forslaget i øvrigt kræver.

Vi har en monopollovgivning, men ingen effektiv kontrol med monopolerne. Som bekendt har det altid været den letteste opgave at fange de små fisk. Derfor skal det være vor indstilling fra retsforbundets side at medvirke til, at

monopoltilsynet eller et trust- eller kartel-nævn virkelig får en lovgivning bag sig til løsning af denne nødvendige opgave. I øvrigt er det vel værd at bemærke, at Danmark har tiltrådt OECD-deklarationen om dette område, så der findes ingen hindringer for et dansk initiativ.

Ordføreren for forslagsstillerne (Wilhelm) (VS):

Det, vi her har fremsat, er et forslag af en meget begrænset rækkevidde, og det er, som vi skriver i bemærkningerne, ikke tilfredsstillende for os. Man skal ikke gøre sig nogen illusioner om, at det giver en effektiv kontrol, for slet ikke at tale om en magt eller myndighed over selskabernes dispositioner. Til gengæld burde det være en selvfølge, at et sådant forslag som et minimum kunne gennemføres uden nogen som helst problemer, da det fuldstændig svarer til ordlyden i den OECD-deklaration, Danmark officielt har undertegnet.

Det er forbløffende at høre det hysteri, der rejser sig fra den borgerlige lejr her, som ikke på noget tidspunkt i det trekvarter år, der er gået, siden den danske regering undertegnede den pågældende OECD-deklaration, har haft indvendinger af nogen art. Det viser jo bare én eneste ting, nemlig at disse OECD-deklarationer er ganske og aldeles ligegyldige og ufarlige, og det er også denne fløjs mening, at det skal de være.

Der var en hel række bemærkninger fra borgerlige ordførere: hr. Uffemand-Jensen talte om, at vi havde bøjet OECD-deklarationen til eget formål, andre talte om, at det var en tilsnigelse at benytte OECD-deklarationen, og der var flere af den slags udtalelser. Jeg ved ikke, hvad det er, man sigter på. Der er ikke ét ord i dette forslag, som ikke er hentet fra OECD-deklarationen, der er ikke ét af de ni krav, hvor vi har tilføjet så meget som en stavelse. Det står alt sammen i denne OECD-deklaration. Vi har hæderligvis gjort rede for i bemærkningerne, at vi endda har pillet et par ting ud, fordi vi fandt dem for omstændelige og for lidt betydningsfulde i denne sammenhæng, et par teknokratiske ting, som ville have krævet endnu mere oplysningspligt af virksomhederne. Men der er ikke en stavelse af det, som står i de ni punkter, som ikke ordret er hentet fra OECD-deklarationen, og så taler man om at bøje dens ordlyd til eget formål, eller at det er en tilsnigelse at benytte den.

Det er altså en deklaration, som vi ikke har

[Wilhelm.]

ændret ved, og som den danske regering har undertegnet, og den rejser dette hysteri til højre i salen! Det synes jeg i og for sig er oplysende, at det nu bliver tillagt os at ville mistænkeliggøre erhvervslivet, som fremskridtspartiets ordfører sagde. Ja, det ligger jo altså i den OECD-deklaration; vi har aldrig hørt nogen indvendinger imod den, vi har aldrig hørt nogen indvendinger mod, at den danske regering undertegnede den sidste år i juli. Men nu, hvor der er tale om, at nogen siger: Lad os så gøre noget ved det, ikke et skridt ud over, hvad der står, selv om det er alt for begrænset, men lad os dog i det mindste gøre dét! – så rejser dette hysteri sig.

Der er masser af oplysninger, der er tilgængelige i forvejen, siger hr. Melchior. Ja, der er masser af oplysninger, som er mere eller mindre ligegyldige, og som er tilgængelige. Der er også væsentlige oplysninger, der er tilgængelige. Men der er ikke de oplysninger tilgængelige for offentligheden, for pressen, som kunne være interessante til bedømmelse af en erhvervsudvikling og af, hvordan kapital, der er opnået ved hjælp af danske lønarbejders arbejde, eventuelt anbringes i udlandet under nedlæggelse af danske arbejdspladser og oprettelse af sydøstasiatiske og andre arbejdspladser direkte i konkurrence med de danske arbejdspladser, der har skabt den kapital.

Det er nogle af de steder, vi har løbet panden mod muren, når vi har søgt at skaffe oplysninger om den slags transaktioner. Det burde være kendt af alle, at det foregår sådan, og vi har ikke nogen som helst illusioner om at forhindre det med dette forslag, og vi har ikke nogen som helst illusioner om, at det i det hele taget kan forhindres, så længe samfundet kører med et kapitalistisk ejendomsforhold til produktionsmidlerne. Men som et minimum og for overhovedet at kunne diskutere dette samfunds hensigtsmæssighed måtte det dog være sådan, at man i hvert fald havde oplysningerne om, at det foregik, at det foregik på den måde, og at det er legalt. Og det er det eneste, der ligger her: på et beskeden område nogle flere oplysninger end dem, der i dag er tilgængelige.

Lad mig nævne bare nogle af dem, som rækker ud over det, hr. Melchior siger er tilgængeligt: Oplysninger om gensidig aktiebesiddelse, oplysninger om væsentlige nye kapitalinvesteringer, der er foregået i det forløbne år. Oplys-

ninger om kapitalens oprindelse, oplysninger om antallet af ansatte og udviklingen i antallet af ansatte, oplysninger om den politik, der føres med hensyn til prisfastsættelser mellem foretagendets enheder; det findes ikke i dag. Oplysninger om de regnskabsprincipper, der har været overholdt ved udarbejdelsen af regnskabet, herunder de principper, der er benyttet ved konsolidering af koncernregnskabet. Det er alt sammen oplysninger, som burde være en beskeden selvfølge, men som efter vores mening – det er fuldstændig korrekt, det har jeg ikke noget imod at gentage fra bemærkningerne som svar på kristeligt folkepartis indvendinger her – slet ikke er tilfredsstillende, men hvor vi har valgt netop at holde os strengt til ordlyden af OECD-deklarationen, for så måtte det dog være et selvfølgelig minimum, at det kunne vedtages.

Hvad har så indvendingerne været i øvrigt, bortset fra det dér helt desperate hysteri til højre side i salen, som altså viser, at man ikke ønsker noget som helst på dette område, nu hvor man i mange, mange år har talt om kontrollen med de multinationale og benyttet det – som enkelte ordførere har været inde på – som et af argumenterne for at gå ind i EF, altså at det var dér, muligheden lå for at få kontrol med de multinationale osv? Hvad har i øvrigt argumenterne været? Må jeg tage nogle udmærkede indvendinger, der har været. Først spurgte man fra socialistisk folkeparti, støttet af det radikale venstres ordfører, om det nu var rimeligt at medtage alle selskaber. Hertil vil jeg sige lige på stedet, at vi er meget villige til at arbejde med på en nedre grænse, for det er da en rimelig indvending, at der kan være små bitte, bitte selskaber, som det ikke kan have offentlighedens interesse at gå efter i kortene på denne her led, og for hvilke det ville være en helt unødigt stor byrde at oplyse disse ting hvert år. Så lad os da bare på forhånd give tilsagn om at arbejde med på sådan en nedre grænse.

Men hvad har indvendingerne ellers været? Ja, fra handelsministeren går de på, at det her nærmest ville lægge sig hindrende i vejen for det arbejde, der i øvrigt gøres for at lave internationale bindende aftaler. Jeg er da enig i, at det er bindende regler, man skal frem til, og jeg er da helt klar over, at OECD-deklarationen ikke er bindende, men de, der har anført dette, har jo stort set anført det, som om det

[Wilhelm.]

betyder, at det så nærmest er forbudt at prøve at efterleve OECD-deklarationen. En ting er jo, at OECD-deklarationen ikke er bindende, men den danske regering har undertegnet den, og det her forslag siger i det hele taget ikke andet, end at så skal vi gøre, hvad vi kan herhjemme for, at den bliver efterlevet. Og indvendingerne på den led er stort set gået på, at det var forbudt, når OECD-deklarationen nu ikke er bindende. Her vil jeg da godt lige understrege, at det er ikke forbudt for de enkelte undertegnende lande at gøre derhjemme, hvad de kan for, at den bliver efterlevet. Det er det, der ligger i forslaget.

Men handelsministeren siger videre, at det her nok nærmest ville komme på tværs af EFs bestræbelser på nogle bindende ting gennem 4. selskabsretlige direktiv, som den danske regering har søgt fremskyndet. Det kan jeg ikke se at det skulle kunne, for hvad er forholdet? Forholdet er det, at i hvert fald et flertal af EF-landene har undertegnet denne deklaration som OECD-medlemmer, og derfor må jeg gå ud fra, at et minimum for det bindende EF-direktiv vil blive det, der står i denne deklaration. Derfor kan der ikke være nogen som helst foregriben af videregående ting i, at man som et minimum vedtager det, der allerede er undertegnet for ¾ år siden fra den danske regerings og fra de andre regerings side gennem denne OECD-deklaration.

Den socialdemokratiske ordfører talte om, at det måske var bedre med en trustkommission. Det synes jeg da er udmærket. Det er bare en anden ting. Det kan vi da have ved siden af. Det har vi i øvrigt støttet før, når DKP er kommet med forslaget, og vi har selv suppleret det forslag med forskellige gode ideer, ligesom vi tidligere selv har stillet et forslag, som vi har henvist til i den forbindelse. Men det ene udelukker da ikke det andet, så jeg kan ikke se, at det skulle være en indvending. Jeg imødeser, at socialdemokratiet nu vil være mere positivt over for den trustkommission, som der allerede har ligget forslag om, men det kan da ikke udelukke, at man går ind for den oplysningspligt, som her er foreslået.

Og så den sidste indvending, som måske ikke så meget har været fremme her i dag, men som har været fremme tidligere, og som er en af vores begrundelser for at tage det her spørgsmål op i beslutningsform. Jeg har rejst

denne sag tidligere i skriftlige spørgsmål, og vi har været lidt inde på den også mundtligt her i salen i forbindelse med olieselskabernes manglende skattebetalinger og ting og sager. Her har handelsministeren bl. a. sagt, at denne OECD-deklaration skulle have sin prøvetid, og nu skulle man se, om ikke de henstillinger, den faktisk indeholder, blev fulgt af selskaberne. Hertil vil jeg sige, at nu, hvor vi er langt inde i maj måned, har vi set en strøm af virksomhedsregnskaber offentliggjort, efter at denne OECD-deklaration med dens henstillinger skulle have fungeret, og jeg har ikke set et eneste virksomhedsregnskab, som opfylder de 4-5 ting, jeg remsede op her før, for slet ikke at tale om samtlige 9 punkter. Nu har vi altså erfaringer med, hvordan denne deklaration bliver efterlevet, og det er for mig en yderligere begrundelse for, at man lovfæster de 9 punkter, der står i OECD-deklarationen.

Handelsministeren (Ivar Nørregaard):

Jeg forstår godt, at de partier, som er kritiske over for multinationale selskaber, og som samtidig anser EF for det onde dyr i Åbenbaringen, har noget vanskeligt ved at finde deres ben i denne sag, for sandheden er jo den, at man kun kan gennemføre en effektiv kontrol med multinationale selskaber gennem samarbejde, og bindende samarbejde, med andre lande, og det eneste konkrete eksempel, man har på forslag om noget sådant, der har chance for at blive gennemført, er forslagene fra EF. OECD-reglerne er gode som henstillinger, men det er ikke henstillinger til nationale regeringer, som kan føre til effektiv kontrol med multinationale selskaber, medmindre man i fællesskab binder sig til at gennemføre foranstaltninger.

Tager man først de nationale foretagender, er det jo åbenbart, at der er ret snævre grænser for, hvor langt et enkelt land kan gå med at pålægge de i dette land eksisterende virksomheder pligter, der fører til omkostninger, og som røber hemmeligheder ved deres virksomhed, hvis ikke andre virksomheder i andre lande bliver undergivet nogenlunde de samme ordninger, så selv for nationale selskaber er det vigtigt, at man i fællesskab laver ordninger, og at man samtidig gennemfører dem i flere lande, for så har man chancen for at kunne kræve noget mere. Det er da åbenbart, at danske virksomheder vil henvise til, at den slags

[Handelsministeren.]

pligter er man ikke undergivet andre steder. Herved får man forringet sin konkurrenceevne, forretningshemmeligheder vil blive kendt m. m. m., og derved vil man få en større arbejdsløshed end den, vi har i øjeblikket.

Men når det så drejer sig om de multinationale selskaber, der har moderforetagender og datterforetagender og søsterforetagender spredt rundt på hele globussen, så er det helt evident, at man ikke får tilstrækkeligt kendskab til, hvad der foregår, medmindre flere lande gennemfører de samme foranstaltninger, stiller de samme krav og sikrer sig, at man får oplysningerne samlet fra datterselskaberne og moderselskaberne, så man får et samlet billede. Her er det virkelig lykkedes i forarbejdet med disse direktiver i EF at nå så langt, at man har udarbejdet vidtgående krav, sådan som hr. Niels Helveg Petersen også refererede til, krav, der vil gøre det muligt for os, for den danske regering og for de danske monopolmyndigheder i samarbejde med andre monopolmyndigheder, virkelig at få indsigt med, hvad multinationale selskaber foretager sig, og det er det eneste realistiske, der indtil nu er kommet på bordet.

Selvfølgelig ville det være endnu bedre, hvis man havde regler, som samtidig forpligtede amerikanske, japanske, canadiske og svenske firmaer, men det, at vi begynder med EF, skaber også mulighed for, at EF kan forhandle med USA og Japan om, at de gennemfører regler af samme art som vi, hvis vi vedtager dem.

Derfor finder jeg ikke, at det er en dårlig undskyldning, som hr. Ole Olsen nævnte det, for ikke at tage dette forslag at henvise til EF. Jeg mener tværtimod, det er det eneste relevante i denne forbindelse, at der gennemføres forpligtende regler for alle medlemslandene, og vi er indstillet på at fremme det 4. direktiv. Jeg regner også med, som hr. Niels Helveg Petersen nævnte det, at det 7. direktiv netop vil være modent til at blive behandlet på Rådets bord i Danmarks formandskabsperiode, vi har i hvert fald en chance for at få det til behandling i Rådet i Danmarks formandskabsperiode, og det vil være helt i overensstemmelse med den linje, vi har lagt, da vi allerede i 1973 anmodede Kommissionen om at udarbejde forslag, som disse direktiver faktisk er et resultat af.

Askjær Jørgensen (FP):

Da fremskridtspartiet ikke er specielt højreorienteret og heller ikke specielt venstreorienteret, burde jeg ikke føle mig truffet af hr. Wilhelms bemærkninger om, at nogle højreorienterede politikere var hysteriske i denne sag. Men da jeg opfattede det sådan, at hr. Wilhelm fejlfortolkede, hvem der er højreorienteret, skal jeg svare lidt på det med hysteriet.

Det er således ude i praksis i erhvervslivet, at de, der skal tage initiativerne, har ikke tid til at sidde og læse alle disse fine rapporter, og det, jeg vil påpege, er, at når der kommer forslag frem som dette, går der igen en susen ned ad ryggraden på de mennesker, der skal tage initiativerne, dem, der skal skaffe arbejdspladserne. Det er en kuldegysen, der bevirker, at der bliver oprettet et mindre antal arbejdspladser, end der ellers ville blive, og det var det, jeg bad hr. Wilhelm være opmærksom på.

Ellemann-Jensen (V):

Jeg må sige til hr. »Vildmand« – så er vi kvit – at jeg har sandelig ikke beskyldt VS for at bøje OECD-deklarationens ordlyd. Det, der er tale om, er, at man behændigt har bøjet de hensigter, der lå bag OECD-deklarationen, idet hensigten hos OECD i høj grad var at skabe åbenhed omkring tingene, hvor man hos VS ikke lægger skjul på, at hensigten med dette er at bevæge sig frem mod, som man siger i bemærkningerne, »magt over virksomhedernes dispositioner«.

Jeg tror nemlig på, at åbenhed er det bedste middel mod myter. Derfor kunne man da også forestille sig, at et forslag som dette, hvis, eller rettere når, det engang ad åre bliver gennemført, i virkeligheden vil stride mod interesserne hos de partier, der går ind for det, idet de derved får et endnu svagere grundlag for deres i øjeblikket alt for nemme mistænkeliggørelse af det private erhvervsliv i Danmark.

Selv om handelsministeren på elegant vis har bøjet problemerne i neon for hr. Ole Olsen, skal jeg gerne skære endnu dybere og skære dem ud i pap, som det blev ønsket. I det omfang man kræver af en dansk virksomhed, en virksomhed med udgangspunkt i Danmark, at den detaljeret skal give oplysninger om, hvad den foretager sig andre steder rundt omkring i verden, hvilke resultater den har de forskellige steder, og disse oplysninger går ud over, hvad man på de pågældende steder kræver af andre

[Ellemann-Jensen.]

landes virksomheder, er det indlysende, at det går ud over konkurrenceevnen. Det må være skåret tilstrækkeligt ud i pap for hr. Ole Olsen nu.

Derfor må den åbenhed, som vi i venstre bestemt også kan gå ind for, ske i nøje samklang med, hvad der foregår i de andre lande, og på det punkt skal vi ikke prøve at ride i spidsen, her skal vi ligesom fregatten »Jylland« sejle bagest i konvojen.

Melchior (CD):

Jeg forudsagde allerede under den forrige debat, at munterheden, humoren og selvironien hos VS ikke ville holde ret længe, og der er måske ikke noget at sige til, at den ikke kan holde over for egne forslag, der kommer i modvind.

Hysteri, sagde hr. Wilhjelms. Jeg tror, at han mindst seks gange fik sagt det ord, som om det blev rigtigere af at blive gentaget. Jeg tror, at når man om nogle dage vil kunne læse indlæggen fra denne debat fra ordførerne for det, hr. Wilhjelms og hr. Knud Jespersen – selvfølgelig – kalder borgerlige partier, vil man lede forgæves efter nogen form for hysteri. Det er en direkte usandhed at påstå, at f. eks. jeg skulle have vendt mig imod åbenhed omkring erhvervslivets forhold. Tværtimod var det meste af min tale en fremhævelse af, at en sådan åbenhed i meget udstrakt og i stigende grad allerede er til stede, og jeg har intet sagt imod åbenhed. Jeg har derimod sagt, og det fastholder jeg, at det er en tilsnigelse, at man benytter en tekst fra OECD, der tager sigte på internationale investeringer og multinationale foretagender, og overfører den på alle selskaber, der driver erhvervsvirksomhed i Danmark, og jeg fastholder, at dette er en tilsnigelse.

Jeg erindrer fra min tale, selv om jeg ikke har den i manuskript, at jeg sagde, at forslaget i hvert fald var overflødig og desuden skadeligt, og dette skadelige gik ikke mindst netop på udtrykket »alle erhvervsvirksomheder«; det er jo noget, som SF's ordfører, hr. Ole Olsen, også bemærkede.

Der skal altså ikke være tvivl om, at vi stadig i CD betragter dette forslag som inderlig overflødig og som skadeligt i den forstand, at det kan være til skade for danske erhvervsvirksomheders konkurrenceevne. Der skal heller ikke være tvivl om, at den åbenhed, som allerede findes, og som selskaberne ofrer megen

tid og mange penge på stadig at øge, kunne man – og det være sagt til fru Birte Weiss – passende sørge for at starte med at fastholde steder, hvor man selv har indflydelse. Jeg tænker her på kooperative selskaber.

Det var med oprigtig sorg, jeg for nogle uger siden konstaterede, at et kooperativt selskab som aktieselskabet A-Pressen, der for nogle år siden var kommet ind på at offentliggøre sine regnskaber i den presse, den selv udgiver, efter dette års generalforsamling nøjedes med at skrive, at regnskabet blev forelagt af den og den. Der er da nok noget om, at vi skal have åbenhed, lad os endelig være åbne over for hinanden, men lad os bare ikke spænde ben for hinanden.

Ole Olsen (SF):

Nu var hr. Ellemann-Jensen oppe at forsøge én gang til at forklare, at det forringede konkurrenceevnen, hvis man var åben. Handelsministeren benyttede til min store bedrøvelse akkurat det samme argument for, at vi ikke kunne give oplysninger, og det blev så også brugt fra CDs side.

Jeg forstår ikke argumentationen. Handelsministerens parti og venstre har da i hvert tilfælde stemt for monopolloven. Det bærende princip i monopolloven er netop åbenhed. Der skal åbenhed til. Det har man stemt for. Da var det et rigtigt princip, nu er det pludseligt et forkert princip. Denne åbenhed er altså forkert, mens en næsten tilsvarende regel i monopolloven om oplysning var rigtig. Jeg forstår simpelt hen ikke argumentationen.

Jeg synes i øvrigt, handelsministeren har været meget dygtig. Det er lykkedes ham at afspore debatten temmelig grundigt. Handelsministeren har hele tiden snakket om multinationale selskaber og ikke om andet, og dette forslag fra hr. Wilhelms side drejer sig netop ikke om multinationale selskaber. Der bliver ganske rigtigt sagt i bemærkningerne, at de er dækket ind via deklARATIONEN. Men det her drejer sig om at kunne kigge rent danske virksomheder og i og for sig også selskaber, der udelukkende opererer inden for landet, i kortene, og jeg forstår ikke, hvad de multinationale selskaber kommer det ved.

Jeg tror, at handelsministeren i stedet for den argumentation, der er blevet anvendt, skulle forsøge at acceptere, at det er nogle ganske rimelige krav, der bliver stillet her, specielt efter at forslagsstillerne har erklæret sig villige

[Ole Olsen.]

til at modificere det på en sådan måde, at man undtager mindre erhvervsvirksomheder. Så kan vi snakke om, hvor grænsen skal ligge.

Jeg synes også, den sidste bemærkning må gælde fremskridtspartiet. Hvis jeg har forstået fremskridtspartiet ret nu, så opfatter det sig ikke som højreparti. Men så gik fremskridtspartiets frygt på, at dette gav virksomhederne for meget at lave. Det er også erkendt af forslagsstillerne, og jeg har fremført, at det nok er for meget for en mindre virksomhed. Men kunne fremskridtspartiet så ikke ændre holdning, hvis det faktisk kom til kun at gælde for større virksomheder? Hvis man undtager mindre virksomheder, burde fremskridtspartiet kunne ændre holdning og sige: vi kan acceptere, at man indfører dette for større virksomheder. Det er ganske naturlige oplysninger, som ingen virksomhed burde have noget imod at almenheden var i besiddelse af.

Knud Jespersen (DKP):

Bare et par bemærkninger. Jeg har på intet tidspunkt talt om de borgerlige partiers hysteri. Men jeg synes nok, der kunne være grund til at tale om en dramatisering af enhver fjendtlig holdning til selv den mindste forandring, bare det bliver i den rigtige retning. Denne fjendtlige holdning kommer stærkere og stærkere til udtryk. I går havde vi jo en lille historie omkring obligationer. I dag har vi en historie, der er endnu mindre, og alligevel mobiliserer man al sin energi for at forklare, at dette her går ikke. At hr. Ellemann-Jensen og hr. Wilhjelm giver hinanden forskellige navne, hr. »Vildmand« og hr. »Uffemand« – jeg har nu forstået, at det ikke er deres fødenavne – er det eneste, der er morsomt i denne sag, for ellers er det ganske ubehageligt at være vidne til, at man om disse millimeterforandringer – som man i andre forhold har sagt at man godt vil være med til, for information og åbenhed er jo noget, man skal have – så snart de foreligger på den led, siger, at det går ikke, så går det ud over konkurrenceevnen. Der findes talrige dokumentationer for, at det gør det aldeles ikke, det har ikke noget som helst med konkurrenceevnen at gøre. Man strammede forholdene i Østrig, og er Østrig dårligere stillet konkurrencemæssigt end Italien? Nej, selv hr. Ellemann-Jensen har opdaget, at det er det faktisk ikke. Er England dårligere stillet? Ja, det er det, det er dårligere stillet end Østrig, og derfor

har man talt om at stramme informationspligten, fordi det er nødvendigt af hensyn til beskæftigelse og forbrug. Og så kommer handelsministeren nu og prøver at gøre det til en EF-historie og en historie om de multinationale selskaber. Det vil jeg meget gerne diskutere, men hvis $\frac{9}{10}$ af selskaberne sidder i USA og Japan, så vil jeg da gerne se, hvordan problemet kan løses i fællesmarkedsregie. Vi kommer højere end den tidligere amerikanske præsident Ford, der sagde, at hvis man overhovedet skulle have indsigt i de ting, var det nødvendigt, at FN beskæftigede sig med dem, og at man var helt på internationalt niveau, for ellers kunne det være en trussel selv imod den amerikanske regerings nu og da paradiske spring på fremskridtets vej.

Det var selve disse magtkoncentrationer, jeg ville have brudt, fordi de er en fare for demokratiet, og den fare vokser under fællesmarkedet. Den kan bare ikke løses af fællesmarkedet, fordi det ikke er fællesmarkedets formål og aldrig bliver det.

Så betyder aktieselskabsloven da også efter handelsministerens bemærkninger, at vi stilles dårligere konkurrencemæssigt. Ja men det, VS forlanger her, er ikke så skarpt som det, man forlanger i aktieselskabsloven, og den vil jeg kalde meget både mild og venlig.

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg mener, der i dag er en god anledning til at diskutere nogle meget vigtige ting om selskabers og især multinationale selskabers oplysningspligt, men der er i VS' forslag en, skal vi sige meget væsentlig tilsnigelse, i og med at man her faktisk foreskriver, at der skal stilles sådanne principper op for alle selskaber. Deklarationen fra OECD går jo på multinationale selskaber, og en del af kravene i det, der her er opstillet, har simpelt hen kun mening for så vidt angår multinationale selskaber. Oplysninger om de geografiske områder, driftsresultater efter geografisk område, kapitalinvesteringer efter geografisk område og et par andre af de opstillede punkter har simpelt hen kun mening for selskaber, der driver virksomhed i mere end ét land, og derfor ville det være meningsløst at stille alle danske virksomheder den slags krav og ad den vej tage de danske regnskabsregler op til revision. Derfor kan jeg ikke gå ind for det forslag, som VS har fremsat, men jeg er glad for at få en anledning til at dis-

[Niels Helveg Petersen.]

kutere disse regnskabsting, som er ganske overordentlig vigtige.

Jeg kan ikke lade være med at undre mig over, at hr. Wilhjelms, som jo er så interesseret i dette, overhovedet ikke i sit forslag eller i sit indlæg her i dag gider beskæftige sig med de anstrengelser, der foregår inden for EF. Jeg kan godt forstå, at hr. Wilhjelms måske ikke rigtig kan få det til at passe ind i sit verdensbillede, at EF på disse områder faktisk forsøger at lave en ordening, der forpligter landene på en ganske bestemt politik. Men jeg synes, det er trist, når hr. Wilhjelmets verdensbillede ikke passer til realiteterne, og det er faktisk det, der er sagen, for medmindre det kan lykkes – her er jeg enig med handelsministeren – at lave forpligtende retningslinjer, så hjælper end ikke gennemførelse af hr. Wilhjelmets forslag i Danmark, for hvad vil så være resultatet? Det vil være, at man pålagde nogle virksomheder med hovedsæde i Danmark at give nogle oplysninger, som virksomheder, der f. eks. kun havde datterselskaber i Danmark, ikke skulle give, eller som andre virksomheder med aktiviteter uden for landets grænser ikke skulle give. Det ville være umuligt at pålægge danske virksomheder eller udenlandske virksomheder, der opererer i Danmark, en pligt til ifølge den danske aktieselskabslov at give oplysninger om deres aktiviteter i det øvrige europæiske område. Derfor er forslaget ikke brugbart, og derfor er det rigtigt, som handelsministeren fremhæver, at det, vi skal koncentrere os om, er en indsats inden for EF, og jeg ville egentlig ønske, at jeg kunne få hr. Wilhjelms til overhovedet at tage disse ord i sin mund.

Ordføreren for forslagsstillerne (Wilhjelms)
(VS):

Må jeg tage det sidste først. Jeg tror, det er undgået hr. Niels Helveg Petersens opmærksomhed, at VS ikke har en fuldstændig stiv og firkantet holdning, der gør, at vi skal stemme nej til alt, bare der står, at det er EF-inspireret. Vi tager stilling til de ting fra sag til sag, og det har vi gjort i de 2½ år, vi har været her. Der har været adskillige ting, der sådan set var følgelovgivning fra EF, men som vi har stemt for, når vi mente, det var korrekt, så der er ikke noget problem for vores vedkommende. Der kunne være andre, man talte om, men en stivhed dér, men den findes ikke for vores vedkommende.

Hr. Melchior oplyste nu, at hans baggrund for at tale om en tilsnigelse var, at OECD-deklarationen kun gik på multinationale foretagender, mens det her er udvidet til alle selskaber, der driver erhvervsvirksomhed i Danmark. Det viser bare, at hr. Melchior ikke har sat sig ind i OECD-deklarationen og end ikke har gidet læse bemærkningerne til forslaget. Det er udtrykkelig nævnt her, at man har taget udgangspunkt i deklarationen, at det er dens titel og overskrift, og at den også præger formuleringerne, men der står også udtrykkelig i den, at man samtidig går ud fra, at tilsvarende oplysningspligt og oplysningsregler bør gælde for de nationale selskaber. Det har vi meddelt her i bemærkningerne, og den bommert kunne hr. Melchior have undgået bare ved at bruge det ene minut, som det ville have taget at læse de bemærkninger.

Hr. Melchior talte om de mange oplysninger, der faktisk foreligger, og han talte også om, at de ansatte her fået repræsentanter i selskabernes bestyrelser, men man mangler så lige den helt centrale oplysning, at disse repræsentanter i selskabsbestyrelserne har tavshedspligt, mens det her går på en oplysningspligt over for offentligheden, som denne selskabsrepræsentation altså ikke giver nogen som helst garanti for. Den gør snarere det modsatte. Og så fik vi at vide, at de mange andre oplysninger, man kunne kræve derudover, i virkeligheden var af mere intim art og ikke kunne have interesse for nogen som helst. Ja, det er altså oplysninger om, som der står her i punkt 4 og 5, disse selskabers nye kapitalinvesteringer, deres opgørelse over kapitalens oprindelse osv. Jeg finder ikke, at det kan kaldes intime oplysninger, som ikke har interesse for nogen som helst uden for selve selskabets snævre kreds. Men det er man altså bare slet og ret uenig om, og lad os så konstatere det i stedet for at lægge noget forkert i forslaget.

Handelsministeren sagde korrekt, at de multinationale kun vil kunne kontrolleres internationalt. Vi har da ingen forestillinger om, at det skulle kunne gøres anderledes, men vi kan være lidt skeptiske over for, om det så bliver gjort.

Jeg har da ikke noget imod at sige noget pænt om et EF-direktiv, hvis det kommer til at indeholde nogle ting, som giver anledning til at sige noget pænt, men det er da samtidig korrekt, som hr. Knud Jespersen siger, at i EF-regie kan man i hvert fald ikke løse problemerne

[Wilhelm.]

med de egentlig store multinationale selskaber, som har en meget stor del af deres interesser uden for EF. Men at det skulle betyde, at enkeltlandene ikke kan pålægge de selskaber, der fungerer i deres område, pligter, synes jeg handelsministeren gav en meget dårlig begrundelse for, for da tyede handelsministeren til en snak om at røbe hemmeligheder, og han konkretiserede det endda til forretningshemmeligheder. Det mener jeg er en helt, helt ny anvendelse af ordet. Hvis man kan kalde et eneste af de her 9 punkter for røben af forretningshemmeligheder, er det i hvert fald at bøje udtrykket til sit eget formål, som det blev sagt tidligere her i debatten. Der er ikke noget som helst af det her, der har at gøre med egentlige produktionshemmeligheder. Det har alene at gøre med økonomi, med kapitalbevægelser, med investeringer osv. At kalde det forretningshemmeligheder turde være en usædvanlig anvendelse af ordet, og det var i virkeligheden det eneste, der kunne begrunde handelsministerens afvisning af, at man indførte det, vi her har foreslået for enkeltlandenes virksomheder.

Jeg glemte før, men vil gerne tage det med, at ud over den indvending, at alle selskaber, altså også de helt små, var med her, som vi gerne vil kigge på og ændre ved, vil vi også gerne kigge på den anden indvending, der har været, mod udtrykket selskaber; det er måske ikke dækkende for det, vi egentlig ønsker. Kan man finde andre udtryk, vil vi meget gerne se på det også.

Til sidst plejer man jo at vurdere modtagelsen eller takke for den eller sådan noget. Det havde jeg ikke rigtig overblik over i første runde, men jeg vil da gerne sige nu, at i hvert fald vil jeg da takke for den karakteristik af forslaget, der er kommet især fra højre side af salen, hvor man har bedømt dette forslag og dets indhold som overflødigt og oven i købet skadeligt. Jeg synes, det er meget udmærket at få frem, at det er vurderingen. Dette, at der skulle gives dette minimum af oplysninger om kapitalbevægelser, som OECD-deklarationen har anbefalet, anser partierne til højre i salen for overflødigt og skadeligt. Tak for den tydeliggørelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages kl. 14.

Mødet udsat kl. 12.30.

Mødet genoptaget kl. 14.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Forespørgsel til statsministeren af Ninn-Hansen (KF), Poul Schlüter (KF) og Stetter (KF):

»Hvilke planer har regeringen om at sikre en hurtig og effektiv bekæmpelse af enhver form for ulovlig blokade?«

(Forespørgsel nr. V. Anmeldt 26/4 77. Fremme af foresp. vedt. 28/4 77).

Ordføreren for forespørgerne (Ninn-Hansen) (KF):

Den forespørgsel, vi behandler i dag, og som mit parti har stillet, fremkom den 25. april, hvor vi var i en situation her i landet, som vi måtte bedømme med megen alvor.

Der var forskellige steder opræk til, at man ville tilsidesætte, hvad folketingset for snart et år siden udtalte i forbindelse med ulovlige blokader. Der var opræk til, at man ville hindre ytringsfriheden her i landet, og til, at man ville hindre folk, der gør et arbejde på vore universiteter og læreanstalter som forskere, lærere og studerende, i at udføre deres daglige gerning.

Alt dette bevirkede, at vi mener at måtte sige til regeringen, at vi synes, det er rigtigt, at regeringen til opfyldelse af den klare tilkendegivelse, der blev givet sidste år i juni måned, hvor vi vendte os imod ulovlig blokadevirksomhed, tilrettelægger sine ordensmæssige opgaver på en sådan måde, at alle her i landet,